

וכן כתב בשערי תשובה (שער ג אות רכה) חייב האדם להסתיר הסוד אשר יגלה אליו חברו דרך סתר, אף על פי שאין בגלוי הסוד ההוא ענין רכילות, כי יש בגלוי הסוד נזק לבעליו וסבה להפר מחשבתו, כמו שנאמר (משלי טו כב): "הפר מחשבות באין סוד".

ב. בלאו הכי שידוכים אין זה נושא שאמור להיות מדובר בין חברים, ולא בין חברות, זה נושא עדין רגיש, וגם עם הרבה קדושה וטהרה, והדיבור בנושא ללא תועלת, מזיק לכל הענין.

ומה שהבת חוששת שהחברה תפגע, הרי זה שלא בצדק, והיא יכולה להסביר לה, שאמא אסרה עליה לספר, והיא גם שאלה על כך, ואמרו לה שאין ראוי לספר, ואם היא בכל זאת תפגע, הרי שהיא פוגעת בעצמה.

סימן ג

לקחת שלשה לחמים ללחם משנה

לכבוד הרה"ג רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

שמעתי בשם מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שאין לקחת יותר משני לחמים ללחם משנה, וככל הנראה טעמו משום שכיון ששני לחמים הוא זכר למן, אם כן כשלוקחים יותר משני לחמים, אין בזה כבר זכר למן.

וברצוני לשאול, שנאמר בטור (אר"ח סימן רסג) ויש שמכוונים לעשות שתי פתילות אחד כנגד זכור, ואחד כנגד שמור. וכתב בבית יוסף בשם הכל בו (סימן כד) בתנחומא מצאתי כל מילי דשבת כפול, שני כבשים, מזמור שיר ליום השבת, לחם משנה, זכור ושמור, ונראה שהמנהג על זה להדליק שני נרות עכ"ל.

וכתב בדרכי משה הקצר כתב מהרי"ל (הל' שבת סעי' א) אשה ששכחה ולא הדליקה נר בשבת, צריכה כל ימיה להוסיף עוד נר של מצוה. וכל זה אינו אלא חומרות רחוקות, ואדרבה נראה דכל המוסיף על הנרות גורע ומפסיד הכוונה של זכור ושמור, אבל הנשים נוהגות כדברי מהרי"ל שכל ששכחה פעם אחת מדלקת כל ימיה ג' נרות. ונראה דסמכו אדברי מרדכי דכתב במסכת ר"ה (סי' תשכ) דיכולין להוסיף על דבר המכוון וכן כתב שם האשיר"י (פ"ד סי' ג).

וכן כתב הרמ"א (או"ח סימן רסג ס"א) ויכולין להוסיף ולהדליק ג' או ד' נרות, וכן נהגו. כי יכולין להוסיף על דבר המכוון נגד דבר אחר, ובלבד שלא יפחות.

ואם כן למה בלחם משנה אין יכולים להוסיף ולקחת שלשה לחמים?

תשובה

יתכן שיש נפקא מינה בין דבר שנאמר בו "כנגד", לבין דבר שהוא "זכר", הדלקת שני נרות הוא כנגד זכור ושמור, ואם כן אפשר להוסיף על דבר המכוון, אבל לחם משנה הוא "זכר" למן, כלומר כאשר אדם יש לו שני לחמים על השולחן, צריך להזכר מהמן, אם יש לו שלשה לחמים על השולחן, אינו יכול להזכר בזה, ולכן כאשר צריך לעשות כנגד דבר המכוון, אפשר להוסיף, אבל כאשר צריך לעשות "זכר", צריך לעשות מדויק, כדי שיזכר במן.

בנוסף לכך, יתכן שכוונת מרן הגר"ח היא על פי מה שכתב הגר"א (אמרי נועם ברכות דף לט ע"ב) בביאור דברי הגמרא רבי זירא הוה בצע אכולא שירותא, שהעיקר כשיטת הרשב"א שיש לבצוע על כל החלות, אפילו היו לו כמה חלות, ולכן יראה שלא יהיו על השולחן יותר משתי חלות.

סימן ד

לא היה לי לתת אוכל לכלבי קודם שאוכל רק עצמות בשר, ואז אצטרך ליתן לאורחי מנות מרוסקות

לכבוד הרה"ג רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

יש לי כלב בבית, ואני מקפיד על ההלכה שלא לאכול קודם שאני מאכיל את הכלב, אני קונה מאכל מיוחד לכלב בשם "דוגלי", בליל שבת קודם קידוש הלכתי להביא מהחבילה את האוכל כדי לתת לכלב קודם שאוכל, אבל לתדהמתי ראיתי שהואכל נגמר, האוכל היחיד שאפשר כעת לתת לכלב, זה העצמות של הבשר, אך היות והיו לי אורחים, ואני אדם בטבעי מאד מסודר [מוצאי מגרמניה] איני מסוגל בשום פנים ואופן לתת לאורחי מנות בשר מרוסק ללא עצמות.

הסתפקתי מה לעשות, מצד אחת עומדת לפני המצוה לתת אוכל לחיה קודם שאני אוכל, ומצד שני כבוד השבת וכבוד הבריות לתת אוכל מכובד לאורחי, מה הייתי צריך לעשות?